

11. אמונה בתהליכים

מתבוננים ובונים

שכבה צעירה

הרציונאל

מדען רוסי בשם פבלוב עשה ניסוי שמטרתו לבדוק את קצב ההתפתחות של האדם מול הקוף. הוא השווה את קצב ההתמקדות של בנו לקוף שנולד באותו יום. מובן שבשלב הראשון 'הוביל' הקוף בהפרש ניכר. עוד בטרם התהפך התינוק מהבטן לגב, הקוף כבר רץ, קפץ ושיחק, וכשהתינוק רק למד ללכת, הקוף כבר עמד להקים משפחה...

מתי מתחיל האדם לעקוף את הקוף? כאשר מתחיל התינוק לדבר. אז הוא מתפתח שכלית ומוטורית, ובסופו של דבר, כולנו יודעים מי שם את מי בכלוב...

"היציאה של האדם מן הכוח אל הפועל היא תהליך שנמשך זמן רב. כאשר צריך לגלות כוחות גנוזים - נדרשים תהליכים מורכבים ולשם כך נדרש זמן רב. האדם הוא צלם אלוקים, יש בו כוחות רבים שעתידיים להתגלות בחייו, ועל כן התפתחותו דורשת זמן רב. הגוף צריך להכיל נשמה גדולה וכוחות רבים, והוא צריך להיות חזק ומותאם לגודל התפקיד המוטל עליו. תפקידה של הבהמה מסתכם בתחום המוטורי, ולשם כך אין צורך בזמן הבשלה והכנה ארוך...

עם הנצח לא מפחד מדרך ארוכה, אלא שמח בה, מכיוון שדרך ארוכה מובילה ליעד גדול. לכן אנו לא מחפשים קיצורי דרך, שמובילים לדברים קטנים" (הרב יהושע וייצמן, ישיבת מעלות).

לעם ישראל יש ייעוד, יש מטרה: להיות אור לגויים, להיות עם קדוש ומוסרי. עלינו לצעוד תמיד לאור המטרה הזו ולשאוף אליה. כדי להגיע אליה נדרשות תכונות מסוימות שעליהן נדבר בשיעור – סבלנות, התמדה, התמודדות עם קשיים, לא להתייאש ולהאמין בכוחות שלנו וביכולת שלנו. המשימה היא גדולה, אך כגודל המשימה גודל הקשיים וגודל כוחות הנפש הנדרשים כדי לעמוד בה. "עם הנצח לא מפחד מדרך ארוכה".

מטרות

- התלמידים יפנימו שתהליכים לוקחים זמן וכוח.
- התלמידים יבינו שמשימות גדולות דורשות עבודה גדולה. ככל שהמשימה יותר גדולה – היא דורשת יותר עבודה.
- התלמידים יבינו שהתהליך בונה קומה נוספת בנפש, אי אפשר בלעדיו ואי אפשר לדלג על שלבים.
- התלמידים יכירו ויחוו את המידות הנדרשות לאמונה בתהליכים מורכבים.

ההכנות הנדרשות

- יש לגזור את תהליכי היווצרות הפרפר (נספח 1) ולהביא אמצעים לתלותם על הלוח.

אמונה, שכבה צעירה מתבוננים ובונים, אמונה בתהליכים מפתח הלב מתוך אמונה, המנהל לחינוך דתי

- להעשרה – יש להביא לכיתה אמצעים להקרנת סרטון מ"יוטיוב" (קישור בשיעור).
- יש לצלם את התמונות בציורים (נספח 2) כמספר תלמידי הכיתה (לכיתות א' שעדיין אינן קוראות וכותבות – יש לצלם בהגדלה את התמונות פעם אחת בלבד).

מבנה השיעור

- שלב א': גלגוליו של פרפר (מליאה)
- שלב ב': בדרך לאולימפיאדה (מליאה)
- שלב ג': משימה גדולה דורשת עבודה גדולה (מליאה)
- סיכום: אי אפשר לקצר תהליכים (מליאה + עבודה יחידינית)

מהלך השיעור

שלב א': גלגוליו של פרפר (מליאה)

- נתלה בכיתה ארבע תמונות המתארות את גלגוליו של הפרפר (נספח 1) משלב היותו ביצה עד שהוא פורש כנפיים. את התמונות נתלה לא לפי הסדר.
 - נבקש מהתלמידים לסדר את התמונות לפי הסדר (ביצה – זחל – גולם – פרפר).
 - נשאל את התלמידים: האם יכול להיווצר פרפר בלי כל השלבים שבדרך? אם לא, מדוע?
 - נקריא לתלמידים את הקטע "שיעורו של פרפר":
- יום אחד הופיע פתח קטן בגולם של פרפר, ישב אדם והביט כמה שעות על מאמצי הפרפר לדחוף את גופו דרך פתח קטן. החליט האדם לעזור לפרפר. הוא לקח זוג מספריים ופתח את הגולם. הפרפר יצא בקלות, אבל גופו היה מנוון והכנפיים שלו מכווצות. האיש המשיך להתבונן בציפייה שכל רגע כנפיו של הפרפר ייפתחו, יגדלו וייפרסו ובכך יתמכו בגוף הפרפר ויעצבו אותו.
- אבל זה לא קרה! למעשה, הפרפר בילה את שארית חייו בזחילה עם גוף מנוון וכנפיים מכווצות. הוא אף פעם לא הצליח לעוף.
- האיש בחסדו ובטוב לבו לא הבין שהגולם הדחוס והמאבק של הפרפר לצאת ממנו הם דרכו של הקב"ה לדחוף נוזלים מגוף הפרפר ולחזק את כנפיו הקטנות כדי שיוכל לעוף אחרי שייצא מן הגולם.

- נאמר לתלמידים: השיעור הזה נקרא "אמונה בתהליכים". יש למישהו רעיון איך קשור הפרפר לתהליכים?
- נשמע את תשובות התלמידים ונרחיב: הרבה פעמים נראה לנו שדברים "תקועים", לא מתקדמים כמו שהיינו מצפים. מהסיפור על הפרפר אנו לומדים להתאזר בסבלנות ולחכות שתהליך יגיע אל סופו בלי שאנו נתערב אם לא צריך. יש לנו אמונה שתהליך יש מטרה!
- להרחבה ולהעשרת השיעור – אפשר להראות לתלמידים סרטונים מ"יוטיוב" המתארים את התהליך שעובר הפרפר.

- http://www.youtube.com/watch?feature=endscreen&NR=1&v=B_LrPD51_yI

שנה א' – אמונה
אמונה בשילוב שיתוף והשתתפות ומעורבות חברתית

11 דקות – ארוך אבל צילומים מדהימים!!! מראה את כל התהליך בשלמותו.

• <http://www.youtube.com/watch?NR=1&feature=endscreen&v=XjbdMuekx9s>

קישור לסרט בו מצולם רק תהליך הבקיעה מהגולם. דקה וחצי. יפה מאוד!

שלב ב': בדרך לאולימפיאדה (מליאה)

• נספר לתלמידים את הסיפור "הספורטאי":

לגדעון הייתה יכולת מדהימה לקפוץ לרוחק.
הוא לא היה גבוה במיוחד, לא גמיש במיוחד ולא עם רגליים ארוכות במיוחד – אבל הוא היה קופץ לרוחק מיוחד.
נתוני הפתיחה שלו היו ממוצעים – אבל היה לו רצון אדיר להתקדם, להצליח, לשפר הישגים ולשבור את השיאים שלו בעצמו. הוא היה מתאמן שעות, בעקביות, יום אחר יום. וכל פעם מרחיק את המקל עוד קצת.
זה לא היה קל. היו ימים שבהם הוא לא הצליח להרחיק את המקל. היו ימים שהוא היה עייף – אך הוא לא ויתר לעצמו. גם בימים קרים במיוחד וגם בימים חמים במיוחד – הוא התמיד באימונים.
פעם אחת הוא עיקם את הרגל ונאלץ להפסיק להתאמן במשך שלושה שבועות תמימים. אחר כך היה לו קשה יותר להתאמן כי שריריו נחלשו ונהיו רפויים יותר. אבל גדעון לא התייאש, הייתה לו מטרה – להשתתף באולימפיאדה – והוא פעל ללא לאות להגשמת מטרה זו.
ואז סוף סוף הגיעה התקדמות. הוא הצליח להגיע לשיא שאיתו היה יכול להגיש מועמדות להשתתף בתחרות המחוזית. גדעון התרגש מאוד, עוד שלב מאחוריו, הוא ידע שהשתתפות בתחרות אינה מבטיחה גם ניצחון בה – אבל זו התקדמות משמעותית.
גדעון המשיך להתאמן. הוא ידע שאם יעצור דווקא עכשיו, כשכבר יש תאריך לתחרות, זה הכי לא טוב. דווקא עכשיו הוא צריך להשקיע יותר, להתאמץ יותר – כדי להצליח יותר.
היום המיוחל הגיע. גדעון נתן את כל כולו כדי לקפוץ הכי רחוק שאפשר, אך יריבו קפץ רחוק יותר ועלה לתחרות הארצית.
גדעון התאכזב, אך לא נתן לייאוש להשתלט עליו. "לא נורא", חשב לעצמו. "שנה הבאה אצליח יותר". במשך כל השנה הוא לא חדל להתאמן, ובתחרות של השנה הבאה הוא עשה הכול כדי לקפוץ הכי רחוק. והוא הצליח. אמנם בסנטימטר אחד בודד – אבל הוא ניצח! הוא עלה לתחרות הארצית!!!
גדעון היה מאושר. אך עוד נכחו לו קשיים. בשנה הראשונה של התחרות הארצית הוא נפסל. גם בשנייה הפסיד. ובשלישית – ניצח! עוד חלום מאחוריו! הוא בדרך לאולימפיאדה.

• נדון עם התלמידים: אילו תכונות נדרשו לגדעון כדי להגיע למצב שבו יוכל להשתתף באולימפיאדה?

• נרשום את התשובות על הלוח. תשובות אפשריות:

○ התמדה

○ סבלנות

שנה א' – אמונה
אמונה בשילוב שיתוף והשתתפות ומעורבות חברתית

אמונה, שכבה צעירה מתבוננים ובונים, אמונה בתהליכים מפתח הלב מתוך אמונה, המנהל לחינוך דתי

- חוסר ייאוש מכישלונות
- התמודדות עם קשיים (פציעות)
- אמונה ביכולות
- נאמר לתלמידים: הסיפור על גדעון הוא משל לעם ישראל. יש לעם ישראל מטרה – להיות אור לגויים, להיות העם הכי מוסרי והכי קדוש בעולם. בדרך למטרה הזו יש עליות, יש רידות, יש תקופות שבהן עם ישראל בקושי מאיר לעצמו, ובטח שלא מאיר לעמים האחרים. אבל כל הזמן שואפים להגיע למטרה ומתקדמים אליה.
- גם לנו, כמו לגדעון, צריכות להיות תכונות מיוחדות כדי להצליח. גם אנו זקוקים להתמדה, לסבלנות, לא להתייאש מכישלונות, גם אנו נדרשים להתמודד עם קשיים ולהמשיך להאמין ביכולותינו גם בזמנים קשים.

שלב ג': משימה גדולה דורשת עבודה גדולה (מליאה)

- נשאל את התלמידים: משהו יודע להכין לעצמו לבד כריך לארוחת עשר?
- נבחר אחד מבין אלו שאמרו שהם יודעים. נשאל אותו על דרך הכנת הכריך.
- נשאל את התלמידים: משהו יודע לטגן חביתה? זה כבר יותר קשה...
- נבחר אחד מבין אלו שאמרו שהם יודעים. נשאל אותו על דרך הכנת החביתה.
- נשאל את התלמידים: משהו יודע לאפות עוגת שוקולד?
- נבחר אחד מבין אלו שאמרו שהם יודעים. נשאל אותו על דרך הכנת העוגה.
- למורה: אפשר להוסיף ולשאול עוד ועוד שאלות. המטרה של השאלות הללו היא להראות שככל שדבר מסובך יותר וקשה יותר – צריך לעבוד יותר ולהשקיע יותר כדי לבצע אותו.
- נדון עם התלמידים:
 - מבין שלושת הדברים שהזכרנו – כריך, חביתה ועוגה, מה הכי קשה להכין?
 - מה מבין שלושת הדברים מצריך הכי הרבה ידע, ניסיון, ואולי אף סיוע של אדם מבוגר?
 - למה זה כך?
- נוביל את הדיון לכך שככל שדבר קשה יותר ומסובך יותר הוא לוקח זמן רב יותר, וכדי להצליח בו נדרשות תכונות של התמדה, סבלנות, חוסר ייאוש מכישלונות, אמונה ביכולות והתמודדות עם קשיים. צריך להתמודד עם זה שלפעמים דברים לא הולכים כפי שהיינו מצפים. לפעמים נשברת ביצה או נשפך יותר מדי קקאו, או שהעוגה נשרפת יותר מדי או לא נאפית מספיק. אם לא נתייאש ונלמד מכל הדברים הללו – בפעם הבאה נצליח יותר כי נהיה יותר מנוסים, אבל אם נרים ידיים ונתייאש לא נלמד מהתהליך כלום ולא נצמח ממנו.

סיכום: אי אפשר לקצר תהליכים (מליאה + עבודה יחידנית)

- נדון עם התלמידים:

שנה א' – אמונה
אמונה בשילוב שיתוף והשתתפות ומעורבות חברתית

אמונה, שכבה צעירה מתבוננים ובוניס, אמונה בתהליכים מפתח הלב מתוך אמונה, המנהל לחינוך דתי

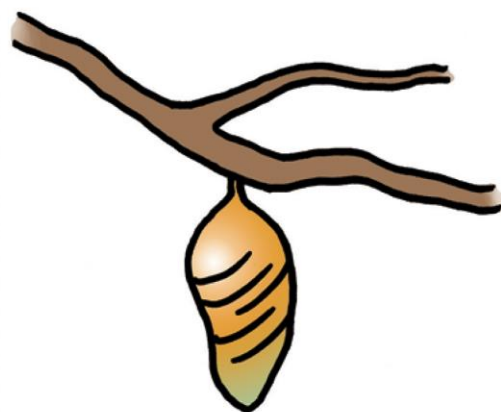
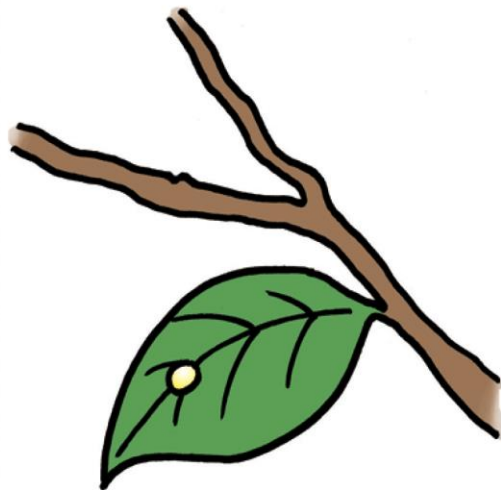
- האם אפשר לקצר תהליכים באפיית העוגה? למה?
- האם אפשר לעזור לפרפר לצאת מהגולם? למה?
- האם אפשר להתאמן לאולימפיאדה במקום הספורטאי? למה?
- ניתן דוגמה לאדם שמתאמן בריצה ולפתע עוצרת לידו מכונית והנהג מציע לו לעלות כי הוא מזיע וקשה לו...
- נאמר: בשיעור למדנו שני דברים: א. יש חשיבות לתהליך ואין טעם לקצר אותו. ב. ככל שהמשימה גדולה וחשובה יותר התהליך ארוך יותר. הבנו שהתהליך הוא קשה אבל משתלם.
- נחלק לכל תלמיד מספר תמונות (נספח 2). בתמונות רואים דמות אחת שטוענת כי קשה לה, ודמות אחרת שיש לה בועת דיבור ריקה. עליכם להשלים את בועת הדיבור על פי העקרונות שלמדנו בשיעור.
- (בכיתות א' שעדיין אינן יודעות לכתוב – נשלים בעל פה את בועת הדיבור או נצלם את התמונות בהגדלה, נתלה אותן על הלוח ונכתוב את דברי התלמידים בעצמנו).
- נדגיש: תהליכים לוקחים זמן! זה דבר ארוך אבל יש לנו אמונה. התהליך בונה אצלנו קומה נוספת שלא הייתה נבנית אם התהליך היה קצר.

שנה א' – אמונה
אמונה בשילוב שיתוף והשתתפות ומעורבות חברתית

נספח 1 – גלגוליו של פרפר

נספח 2 – תמונות בציורים

תמונה א': ילד מתלונן: למדתי למבחן וקבלתי 180! חברו מעודד אותו: ...

תמונה ב': תכננתי להפתיע את אמי בעוגה, אך העוגה לא הצליחה. חברה אומרת: ...

נספח 2 – תמונות בציורים (המשך)

תמונה ג': רצתי בכל הכוח, אך הגעתי רביעי. אבא אומר: ...

תמונה ד': השתדלתי להיות סבולן לאחי הקטן, אך בסוף צעקתי עליו. אמא אומרת: ...

נספח 2 – תמונות בציורים (המשך)

תמונה ה': התאמצתי להתרכז בתפלה. בסוף התפלה פטפטתי עם חבר. המורה אומר: ...

תמונה ו': השקעתי שעות בהכנת קישוט מיוחד לסכה אך לא הצלחתי. אחותי הגדולה אומרת: ...

